

El sostre del món es fa republicà

El Nepal fa eleccions legislatives aquest dijous, 10 d'abril. L'elecció d'un nou parlament serà crucial per a aquest país, perquè tindrà l'encàrrec d'elaborar una constitució que serveixi per a abolir definitivament la monarquia.

Des de fa quatre mesos el Nepal és teòricament una república. L'últim rei d'aquest petit país al bell mig de la serralada de l'Himàlaia pertany a una dinastia amb 240 anys d'antiguitat, que avui dia ha perdut els poders i el seu paper ha quedat reduït a una funció simbòlica. Però no serà fins el 10 d'abril que el Nepal formalitzarà el nou estatus i al monarca li seran arrabassats tots els atributs. Llavors, finalment, es faran les eleccions a l'assemblea constituent, que serà l'encarregada de redactar una nova constitució d'acord amb els principis propis d'una república democràtica. Una fita ajornada en més d'una ocasió per la manca d'entesa entre els partits que integren l'actual govern de transició i que no ha fet sinó demorar l'enderrocament del tron. Els darrers comicis hi van tenir lloc el 1999. En aquests nou anys, el Nepal ha viscut un alto-el-

foc de les guerrilles, un regicidi, l'entronització d'un monarca absolutista i un aixecament popular. Massa alts i baixos –sobretot baixos– per a un país que se sustenta en gran part en les visites de turistes.

El febrer del 2005 el rei Gyanendra, potser enlluernat pel poder que havia heretat de forma abrupta després de la misteriosa matança de la família reial, va dur a terme un *autocop* d'estat. Hi ressorgia una monarquia autoritària. El parlament va ser dissolt i la llei marcial va abolir drets ciutadans. Es posava fi així a la cohabitació entre una monarquia constitucional i el poder legislatiu, que tan sols havia durat catorze anys. El monarca es va justificar afirmant que era l'única via per a vèncer la guerrilla maoista que des de feia deu anys lluitava violentament per instaurar una república popular; però la seva decisió va significar l'inici d'una caiguda en

picat que, si es compleix el calendari, culminarà aquest dijous.

Per a Gyanendra la situació es va començar a tòrcer quan, quinze mesos després d'haver-ho acaparat tot, van començar les protestes instigades per la majoria de partits que havien estat desposseïts del seu poder de decisió a les corts nepaleses. La revolta va obligar el rei a restaurar el parlament quan va veure que l'exèrcit se li girava d'esquena i no reprimia les manifestacions populars. L'octogenari Koirala va ser escollit primer ministre i d'aleshores ençà encapçala un govern interí, integrat per la faceta política dels maoistes i set partits més. Però la transició que havia de portar a l'establiment d'una nova monarquia constitucional ha resultat una evolució cap a la república gràcies a la posició de força dels maoistes. El setembre de l'any passat van abandonar el govern i van exigir

Un jove nepalès passa darrere una bandera comunista durant una manifestació a favor d'abolir la monarquia, a Katmandu, la capital del Nepal, l'octubre de l'any passat.

com un punt i seguit que posi fi a una primera fase i doni pas a una nova etapa del procés. Encara hi ha moltes qüestions pendents i la capacitat del nou govern d'integrar tots aquests aspectes dins d'un Nepal republicà serà la clau de l'establiment, en un futur, d'una pau pròspera.

Amb el sobrenom de l'*Increïble* –o *Prachanda* en la llengua local–, el líder i fundador del moviment maoista al Nepal, Pushpa Kamal Dahal, ha tornat a la vida pública. Després de dirigir durant anys la seva causa des de darrere l'escenari per evitar de ser capturat, l'abandonament de les armes li ha permès de transformar-se en un nou tipus de persona, en un polític que arrossega masses. El cap del Partit Comunista del Nepal (M) ha canviat la violència pels discursos polítics amb vista a les pròximes eleccions i no ha parat de fer mítings poble per poble.

Però *Prachanda* no és tan sols la figura que encarna el canvi, sinó també l'exemple que demostra que no tots els rebels han estat recompensats de la mateixa manera després d'acordar la via pacífica. Gairebé de l'un dia per l'altre els maoistes han baixat dels refugis de muntanya i han substituït les antiquades armes pel saber fer polític com a mitjà per a aconseguir el seu primordial objectiu: dirigir el país sense el rei. Si els líders maoistes es van acomodar amb un bon nivell de vida, les bases veuen com les fonts de finançament tradicionals ja no aporten diners. Alguns senten traïda la causa, i practiquen l'extorsió i el pillatge per assegurar-se un sou. En són un exemple els milers d'ex-combatents que des de l'inici del procés de pau esperen en camps supervisats per les Nacions Unides a reintegrar-se en la societat un cop s'assenti el nou estatus polític. Aquests ex-combatents són un dels focus d'inestabilitat que podria tenir la nova república. Els maoistes van proposar que els seus soldats s'unissin a l'exercit regular del país, però la cúpula militar s'hi oposa fermament. L'escissió més jove dels revolucionaris maoistes, el partit Young

Communist League (YCL) sembla el més combatiu i el que podria reactivar la violència si no s'integra en el corrent pro-democràcia majoritari.

El paper de les minories. A aquest ball de conflictes d'interessos, s'hi ha d'afegir també la qüestió de les minories ètniques. Es destaca el cas del Terai, al sud del país, on viu la comunitat Madhesi, una ètnia que suma una tercera part de la població total i que s'ha alçat per denunciar allò que asseguren que durant anys ha estat una discriminació per part de l'estat. Una situació estratègica geogràficament –fronterers amb l'Índia– els ha permès de fer més pressió sobre el govern central. Les protestes constants, els enfrontaments violents i una vaga, que no tan sols va aïllar el sud del país sinó que també va impedir el repartiment de fonts d'energia com el petroli i el gas, van obligar el govern a signar una colla d'acords amb aquesta ètnia i algunes altres per assegurar-los que no seran exclosos del nou govern i que comptaran amb la representació corresponent.

A tots els problemes i desavinences polítiques, s'hi afegeix la desestabilització que causa el fet de ser un dels països més pobres d'Àsia. La pau portarà estabilitat, i l'estabilitat portarà bonança econòmica. Això esperen molts dels seus ciutadans, la majoria dels quals no guanyen ni tan sols 200 euros anuals. L'arròs i el blat, productes essencials, es compren encara amb bitllets impresos amb la imatge del rei Gyanendra, però el govern interí ja va anunciar que hi deixaria d'aparèixer. La primera tanda de bitllets de 500 rupies amb el nou disseny ja circula, però si els il·lustra un dibuix de l'Everest, a la transparència que només es veu des d'alguns angles hi figura encara la silueta del monarca, perquè el paper moneda havia estat encarregat abans no se'n decidís el destronament. És un exemple de la dificultat que tindrà el Nepal per a esborrar de la nit al dia una tradició monàrquica que durant dos segles ha deixat arrelades algunes virtuts i molts vicis.

*Iris Mir
Pequín*

que es complís un dels requisits principals del tractat de pau que havia posat fi, el 2006, a una guerra civil de deu anys: l'abolició de la monarquia. Forçats per les circumstàncies, el parlament va avançar el vot, reservat en un principi a l'assemblea constituent, i va aprovar per ampla majoria aquesta decisió històrica que es ratificarà aquest més.

Integració dels rebels. Però aquest país de l'Himàlaia no tan sols presencia un canvi de règim polític, sinó que també en un espai de temps força curt ha vist com els rebels s'han integrat a la vida política del país i com, paral·lelament, han sortit a la superfície les rivalitats i les ànsies independentistes de les minories ètniques del país. Amb tot, alguns experts consideren que l'abolició de la monarquia no s'hauria d'entendre com la culminació de la pau, sinó